

B.A. Part-III (Semester-VI) Examination

Optional Subject

RASHTRASANT TUKDOJI THOUGHT

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80]

सूचना :—(1) सर्वप्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(3) सर्व बहूपर्यायी प्रश्ना सोडवणे आवश्यक आहे.

1. (अ) ग्रामगीतेच्या 'देवदर्शन' अध्यायातून प्रगटणारा तत्त्वविचार स्पष्ट करा. 4
 (आ) 'देव-देवके' या अध्यायातील राष्ट्रसंत तुकडोर्जीचे विचार तुमच्या शब्दान मांडा. 4
 (इ) संत ज्ञानेश्वरांची कृतज्ञता राष्ट्रसंत 41 व्या अध्यायातून कशी व्यक्त करतात जे सांगा. 4
 (ई) संत नामदेवांचा अध्यात्मविचार हा समाजोन्नतीचा मार्ग आहे हे ग्रामगीतेतील विधान स्पष्ट करा. 4

किंवा

- (क) संत एकनाथ यांच्या भारूडातील अध्यात्म ग्रामगीतेजूनही कसे प्रगटते, ते स्पष्ट करा. 4
 (ख) संतश्रेष्ठ तुकारामांच्या तत्त्वज्ञानातील व्यवहार धर्म ग्रामगीजेतून कसा प्रगट होतो ते सांगा. 4
 (ग) संत रामदास यांचा भक्तिमार्ग ग्रामगीतेतही दिसतो, तो कसा ते सांगा. 4
 (घ) 'मूर्ति-उपासना' या अध्यायातील राष्ट्रसंतांची तत्त्वदृष्टी स्पष्ट करा. 4
2. 'आत्माजुभव' या अध्यायात राष्ट्रसंतांनी मांडलेली आध्यात्मिक भूमिका विशद करा व त्यातीला विकासाचा आलेख स्पष्ट करा ? 16

किंवा

- देव-धर्म, भक्त-भक्ती, पाप-पुण्य इत्यादी धर्मपरंपरांचे विज्ञानवादी अर्थ स्पष्ट करून त्याला राष्ट्रसंत अनुभवाची जोड कशी देतात ते सांगा. 16
3. (य) आध्यात्मातून प्राप्त ज्ञानेष्या आत्मशक्तीचा वापर राष्ट्रसंत कशाप्रकारो करतात ते सांगा. 4
 (र) 'ग्रामगीतेचा पाया मृणजे ग्राम कुटुंब होय' हे विधान स्पष्ट करा. 4
 (ल) चार आश्रमांबाबत व चातुर्वर्ण व्यवस्थेबाबत राष्ट्रसंतांचे व्यवहारे विचार स्पष्ट करा. 4
 (व) समजात सद्धर्मप्रचार काचे स्थान सर्वोच्च आहे असे राष्ट्रसंत का मानतान ? 4

किंवा

- (प) जन्मश्रेष्ठत्वापेक्षा कर्मश्रेष्ठत्प मोठे असर्व्याचे राष्ट्रसंत कशाप्रकारे सांगतात ते सांगा. 4
- (फ) समाजात सर्व गरांज समानता असावी असे राष्ट्रसंतांना कां वाटते ते सांगा. 4
- (ब) समाजातील धर्म संस्कारांचे महत्व स्पष्ट करा. 4
- (भ) जातीव्यवस्थेमुळे उत्पादकता वाढली असली तरी समाजाचे काय नुकसान झाले ते स्पष्ट करा. 4
4. राष्ट्रसंतांनी ग्रामगीता ग्रामनाथास अर्पण करतांना त्याचा प्रवास ग्राम कुटुंबधर्म ते विश्वमानव धर्मव्हावा अशी भावना व्यक्त केली आहे.- स्पष्ट करा. 16

किंवा

- राष्ट्रसंतांच्या ग्रामगीतेतून प्रगटणारी भूवैकुंठाची संकल्पना स्पष्ट करा. 16
5. योग्य पर्याय निवडा.
- (1) राष्ट्रसंतांनी लिहिलेष्या प्रख्यात ग्रंथाचे नाव _____ आहे.
- (अ) भगवत्गीता (ब) ग्रामगीता (क) उद्घवगीता
- (2) राष्ट्रसंतांच्या गुरुचे नाव _____ आहे.
- (अ) आउकोजी महाराज (ब) गाडगे महाराज (क) गणपती महाराज
- (3) राष्ट्रसंतांवर वंशपरंपरेने _____ संप्रदायातीस संतांचा प्रभाव होता.
- (अ) वारकरी (ब) महाजुभाव (क) दोनही
- (4) संत तुकाराम _____ या गावचे होते.
- (अ) देहू (ब) आकंदी (क) पंढरपूर
- (5) संत रामदास हे _____ युगातील संत आहेत.
- (अ) प्राचीन (ब) मध्ययुगीन (क) आधुनिक
- (6) राष्ट्रसंत 'आत्मानुभव' या अध्यायातून _____ भूमिका प्रगट करतात.
- (अ) धार्मिक (ब) आध्यात्मिक (क) कर्मकांडी
- (7) राष्ट्रसंत प्रचलित धर्मपरंपरेस दूर सारून _____ चा स्वीकार करतात.
- (अ) देवभोकेपणा (ब) अंधश्रद्धेचा (क) विज्ञान दृष्टीचा
- (8) भारतीय समाजात रुढ जातीव्यवस्थेत _____ वर्ग आहेत.
- (अ) चार (ब) पाच (क) सहा
- (9) एनदेशीय मानवी समाजात आश्रामाचे _____ टप्पे मानले गेले आहेत.
- (अ) दोन (ब) चार (क) सहा
- (10) राष्ट्रसंतांनी ग्रामनाथास _____ हा ग्रंथ अर्पण केला आहे.
- (अ) ग्रामगीता (ब) जनक्रांतीची दिशा (क) युगप्रभाव
- (11) 'ग्रामगीता' या ग्रंथाचा आवाका ग्रामधर्मापासून सुरु होवून _____ पर्यंत पोहोचतो.
- (अ) राज्यधर्म (ब) राष्ट्रधर्म (क) विश्वधर्म

(12) 'ग्रामगीता' या ग्रंथाच्या अध्यायात _____ पंचके आहेत.

- (अ) चार (ब) आठ (क) बारा

(13) 'ग्रामगीता' हा ग्रंथ _____ जीवनाचे क्रांतिकारी चित्रण करताना दिसतो.

- (अ) नागर (ब) ग्राम (क) महानगरीय

(14) 'जनसंस्कृतीचे आधारस्तंभ' हा ग्रंथ _____ यांनी लिहिला आहे.

- (अ) सुदाम सावरकर (ब) डॉ. सुभाष सावरकर (क) राष्ट्रसंत तुकडोजी

(15) 'ग्रामगीतेची निर्मितिप्रक्रिया' हा संशोधनपर ग्रंथ _____ यांनी सिद्ध केला आहे.

- (अ) डॉ. सुभाष सावरकर (ब) डॉ. योगिता पिंजरकर (क) डॉ. कल्पना मेहरे

(16) डॉ. सुनंदा खेरडे यांनी _____ याग्रंथाची निर्मिती केली.

- (अ) ग्रामगीता
(ब) संत ज्ञानेश्वर ते राष्ट्रसंत तुकडोजी
(क) जनसाहित्याची चलवळ : वाद-संवाद

16